

Prohlášení

Dne 13. 10. 1976 byly ve Sbírce zákonů ČSSR /č. 120/ publikovány ~~Mezinárodní pakt o občanských a politických právech /dále jen MPOPP/ a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech /dále jen MPHSKP/, které vstoupily v Československu v platnost dnem 23. 3. 1976.~~

Skutečnost, že ČSSR k těmto Paktům přistoupila, nás samozřejmě naplňuje radostí, zároveň nám ale ~~způsobuje~~ s novou naléhavostí připomíná, jak málo potěšitelný je skutečný stav respektování občanských práv v dnešním Československu. Celá řada důležitých ustanovení těchto Paktů, závazných pro všechny instituce i občany, platí totiž bohužel jen na papíře.

Drasticky je omezováno například právo na svobodu projevu, zaručované článkem 19 MPOPP.

1/ Desítkám tisíc občanů je znemožněno pracovat v jejich oboru jen proto, že zastávají názory odlišné od názorů vlády. ~~Tito lidé jsou~~ jsou přitom často objektem nejrozmanitější diskriminace a šikanování ze strany úřadů i společenských organizací; ~~jsou~~ zbaveni všech možností bránit se, ~~stávají se~~ stávají se ~~fakt~~ obětmi rozsáhlého politického apartheidu.

2/ Stotisícům dalších občanů není zajištěna "svoboda od strachu" /preambule MPOPP/, protože jsou nuceni žít v trvalém nebezpečí, že projeví-li své názory, ztratí i ty pracovní a jiné možnosti, které dosud mají.

3/ V rozporu se článkem 13 MPHSKP, zajišťujícím všem právo na vzdělání, je tisícům mladých lidí bráněno ve studiu ~~jen pro jejich názory~~ jen pro jejich názory anebo dokonce - což je obzvláště ~~neobvyklé~~ ^{odrazem hodne} - ~~jen~~ pro názory jejich rodičů. ~~Desítky tisíc~~ ^{Bezpochybně} občanů ~~přitom~~ musí žít ve strachu, že kdyby své názory projevíli anebo se zachovali v souladu se svým svědomím, byli by buď oni anebo jejich děti zbaveni práva na vzdělání.

4/ ~~Když~~ vláda projevila nedávno dobrou vůli propuštěním čtyř dlouho vězněných politiků, ~~stále je~~ uplatnění práva "vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu, ať ústně, písemně nebo tiskem bez ohledu na hranice, či "prostřednictvím umění"

/bod 2. článku 13 MPOPP/ ~~stíháno~~ stíháno nejen mimosoudně ~~trestou,~~ ale dokonce i soudně, ~~a~~ často pod rouškou kriminálního obvinění /jak o tom ~~svědčí~~ svědčí například ~~právě probíhající~~ právě probíhající soudní postih mladých hudebníků. ~~kolem Ivana Jirouše/.~~

5/ Svoboda veřejného projevu je ~~stále~~ ^{zcela} potlačena systémem centrálního politického řízení všech sdělovacích prostředků a všech publikačních a kulturních zařízení. Jakýkoli politický ~~a~~ filosofický ~~a~~ vědecký ^{nebo kulturní} projev,

krizových

jen trochu se vymykající úzkému rámci oficiální ideologie, ~~ne~~ nemůže být zveřejněn; je znemožněna veřejná kritika jakýchkoli ~~politických~~ společenských jevů; zcela vyloučena je možnost veřejné obrany občanů proti různým tendenčním, neoprávněným a mnohdy urážlivým nařčením ~~oficiální~~ propagandy /zákonná ochrana proti "útokům na čest a pověst", jednoznačně zaručovaná článkem 17 MPOPP, ^{VP} ~~prakticky~~ ^{v praxi} neexistuje/; v oblasti duchovní a kulturní tvorby je téměř vyloučena jakákoli diskuse; nepravdivé informace sdělovacích prostředků nelze dementovat a bez naděje na úspěch zůstává i každý pokus občana vymoci ~~opravu~~ ^{napravení} soudní cestou; stovky kulturních pracovníků jsou zbaveny jakýchkoli publikačních možností, ať už proto, že jejich tvorba neodpovídá tomu, co je žádáno, anebo proto, že před lety legálně zveřejňovali názory, které současná vláda odsuzuje.

VP

6/ Svoboda náboženského vyznání, důrazně zajišťovaná článkem 18 MPOPP, je systematicky omezována ~~státní~~ státní kontrolou církví, potlačováním výuky náboženství, oklešťováním činnosti kněží /nač nimiž trvale visí hrozba ztráty státního souhlasu s výkonem jejich úřadu/, diskriminací osob, které své náboženské vyznání tak či onak projevují, atd. atd.

Významným nástrojem omezení nebo ~~úplného~~ úplného potlačení řady občanských práv je systém ~~komplexního~~ ^{burekratického} podřízení všech institucí a organizací ve státě ~~jedinnou centrální politické moci~~. Aparát ^{vládnoucí} vládnoucí strany, ~~otevřeně~~ ^{skrytě} řídí činnost všech zákonodárných, zastupitelských i výkonných orgánů státní moci, orgánů justice, odborových, zájmových i všech ostatních společenských organizací, jiných politických stran, všech ~~podniků~~ podniků, závodů, ústavů, úřadů i jiných zařízení, přičemž politické direktivy mají v činnosti těchto organizací vždy přednost před jejich zákonnými pravomocemi. Dostane-li se ~~příjem~~ organizace nebo občan při výkladu svých práv ~~nebo~~ povinností do rozporu s politickou direktivou, nemají možnost obrátit se k jakékoli instanci, která by vzniklý spor nestranně posoudila, protože ~~žádná~~ ^{žádná} ~~ta~~ ^{ta} ~~kov~~ ^{kov} ~~á~~ ^á instance ~~neexistuje~~. Tím vším jsou ~~závažně~~ ^{závažně} omezena nejen práva, vyplývající ze článků 21 a 22 MPOPP /právo sdružovat se a zákaz jakéhokoli omezení jeho výkonu/, ale i ze článků 25 /rovnost práva podílet se na vedení veřejných věcí / a 26 /vyloučení diskriminace před zákonem/.

Tato i četná další občanská práva, včetně výslovného zákazu "svévolného zasahování do soukromého života, do rodiny, domova nebo korespondence" /článek 17 MPOPP/, jsou povážlivě porušována ~~zde~~ tím, že orgány státní bezpečnosti ~~své oficiálně kodifikované poselství~~ ~~své oficiálně kodifikované poselství~~ překračují své zákonné pravomoci ~~své oficiálně kodifikované poselství~~ nejrozumnějšími způsoby, včetně odposlouchávání bytů ~~a~~ ^z telefonů, kontroly korespondence, ^{sledování} domovních prohlídek, využíváním široké sítě spolupracovníků z řad obyvatelstva /získávaných převážně nepřipustnými hrozbami ~~soudním nebo mimo soudním postihem~~ anebo naopak ~~příslibem ochrany proti němu~~ / atd. atd. sleduje/ nejen politické smýšle-

sliby

bezpečnost

ni občanů, ale kontroluje vlastně všechny jejich projevy a názory, občanské postoje, pracovní aktivitu i soukromý život.

~~...~~

V případech, kdy podle jejího mínění občan v jakémkoli směru ~~...~~ ^{nedodrží míru} zájmové a životní konformity, užívají její orgány proti němu celé škály nátlakových metod a sankcí; při uplatňování ^{nezákonných} těchto sankcí zasahuje přímo do činnosti zaměstnavatelů, inspiruje nebo řídí různé diskriminační akce úřadů a organizací, ovlivňuje justiční orgány, ba diriguje dokonce i propagandistické kampaně sdělovacích prostředků. Spolu s justičními orgány porušuje bezpečnost i práva stíhaných občanů, zajišťované článkem 14 ^{VP} MPOPP, jako je například "možnost účasti a výslechu svědků" /bod 3, odstavec e/.

Obecně je ~~...~~ porušován i bod 2 článku 12 ^{VP} MPOPP, zaručující občanovi právo svobodného opuštění jeho země, a pod záminkou "ochrany národní bezpečnosti" /bod 3/ je toto právo vázáno na nejrozmanitější ~~...~~ ^{občan se musí odvolat jedině} nepřipustné podmínky ~~...~~ ^{určitými lidmi} včetně ~~...~~ ^{na svých pracovištích} jako je například požadavek vstupu do oficiálních organizací anebo ~~...~~ ^{ich} přerušování osobních styků s ~~...~~ ^{na} ~~...~~ ^{jedině možná} ~~...~~ ^{publikace} ~~...~~ ^{pro} ~~...~~ ^{střednictvím} zahraničních sdělovacích prostředků/ - na tento ~~...~~ ^{stav} upozorňují a dožadují se v různých konkrétních případech nápravy; jejich hlasy ~~...~~ ^{zůstávají} většinou bez odezvy. Přitom črtivá většina občanů tak či onak ~~...~~ ^{postihovaných} se vůbec neodvažuje vystoupit na svou obranu z obavy, aby nebyla postižena ještě hůř. Mnozí další svá práva buď vůbec neznají anebo zásadně nevěří, že jakýkoli pokus se jich dovolávat by mohl mít úspěch; s daným stavem se prostě smiřují jako s něčím ~~...~~ ^{nezměnitelným}.

Někteří občané - ať už soukromě, ~~...~~ ^{na} ~~...~~ ^{ich} veřejně /ovšem jen způsoby čnes dostupnými jako je například publikace prostřednictvím zahraničních sdělovacích prostředků/ - na tento ~~...~~ ^{stav} upozorňují a dožadují se v různých konkrétních případech nápravy; jejich hlasy ~~...~~ ^{zůstávají} většinou bez odezvy. Přitom črtivá většina občanů tak či onak ~~...~~ ^{postihovaných} se vůbec neodvažuje vystoupit na svou obranu z obavy, aby nebyla postižena ještě hůř. Mnozí další svá práva buď vůbec neznají anebo zásadně nevěří, že jakýkoli pokus se jich dovolávat by mohl mít úspěch; s daným stavem se prostě smiřují jako s něčím ~~...~~ ^{nezměnitelným}.

Tato celková situace, stejně jako okolnost, že vstupujeme do roku, kdy má konference v Bělehradě zkoumat plnění závazků z Helsink a který byl OSN prohlášen za rok práv politických vězňů, ~~...~~ ^{především však naše pevná víra, že žádná situace není tak špatná, aby ji nebylo možné zlepšit,} nás dovedly k rozhodnutí ustavit ~~...~~ ^{na} v naší zemi Výbor pro lidská práva.

Tento Výbor ~~...~~ ^{navazuje} na tradici Společnosti pro lidská práva, zaniklé v roce 1970, ~~...~~ ^{a je} ~~...~~ ^{neformálním, volným} a otevřeným společenstvím občanů různého smýšlení a různých profesí, spojených ~~...~~ ^{odhodláním} angažovat se za ~~...~~ ^{respektování} občanských a lidských práv v naší zemi v duchu dohod, závazků a zákonných ustanovení, které její vláda přijala, respektive ~~...~~ ^{parlament} schválil či ratifikoval.

Posláním Výboru pro lidská práva není konstituovat základnu k nějaké

poziční politické činnosti, ale sloužit obecnému zájmu jako konstruktivní nástroj upevnování lidských svobod, ~~...~~ jako ~~...~~ mnohé podobné organizace v různých ^(in soc.) zemích světa. Jeho ^{tak} ~~programem~~ ^{Neuber} tedy není bojovat proti státní moci, ale působit v oblasti svého zájmu naopak jako její pomocník a partner. ~~Vědomajese si, že~~ Výbor pro lidská práva - jako volný prostředník mezi občany a oficiálními institucemi, ~~...~~ který vznikl skutečně zdola, ~~...~~ který není zatím vybaven ani jediným právem, běžným u každého zájmového spolku, který se však přesto chce zaměřovat na problematiku, již se všechny existující organizace bojí nebo vyhýbají - je v našich podmínkách ~~...~~ útvarem novým a z hlediska stávajících struktur neobvyklým. ~~Chápe se to však jako~~ přirozený výsledek nových požadavků, které současná doba klade.

Výbor pro lidská práva není přirozeně koncipován jako organizace tajná nebo nelegální; chce naopak nalézt ve spolupráci se státními orgány - v duchu článku 21 MFCPP - své neformální povaze přiměřený způsob své ~~...~~ legalizace.

Své budoucí úkoly spatřuje Výbor především v tom, že bude

- a/ poskytovat občanům, kteří o to projeví zájem, pomoc při obraně jejich práv;
- b/ shromažďovat dokumenty o různých konkrétních případech porušování lidských práv;
- c/ seznamovat s těmito dokumenty příslušné instituce a jednat s nimi o možnostech nápravy;
- d/ v případech, kdy to bude vhodné, seznamovat s nimi ⁱ československou, ^{případně} zahraniční veřejnost, ~~...~~ jak byl ten či onen případ napraven); (a informovat ji ovšem i o tom,
- e/ spolupracovat s různými zahraničními nebo mezinárodními organizacemi podobného zaměření;
- f/ popularizovat různé mezinárodní dokumenty, úmluvy i zákonné závazky, které ČSSR přijala, jakož i její vlastní zákony; porušování lidských práv,
- g/ poskytovat ~~...~~ právní pomoc ~~...~~ v případech, jimiž se - ať už z jakýchkoli důvodů - nebudou moci zabývat jiné k tomu povolané instituce, jako například advokátní poradny; ~~...~~
- h/ sledovat celkový vývoj situace v oblasti svého zájmu, konfrontovat ^{ho} ~~...~~ se závazky, plynoucí ^{mi} z Mezinárodních paktů ⁱ ze Závěrečného aktu helsinské konference, a podávat o něm ~~...~~ souhrnnější zprávy příslušným státním orgánům i veřejnosti; případně
- ch/ připravovat a předkládat zákonodárným sborům různé návrhy a podněty, směřující k prohloubení lidských práv, k humanizaci právního řádu a ke tvorbě záruk proti jeho svévolnému porušování ať už jednotlivci nebo institucemi.

~~_____~~

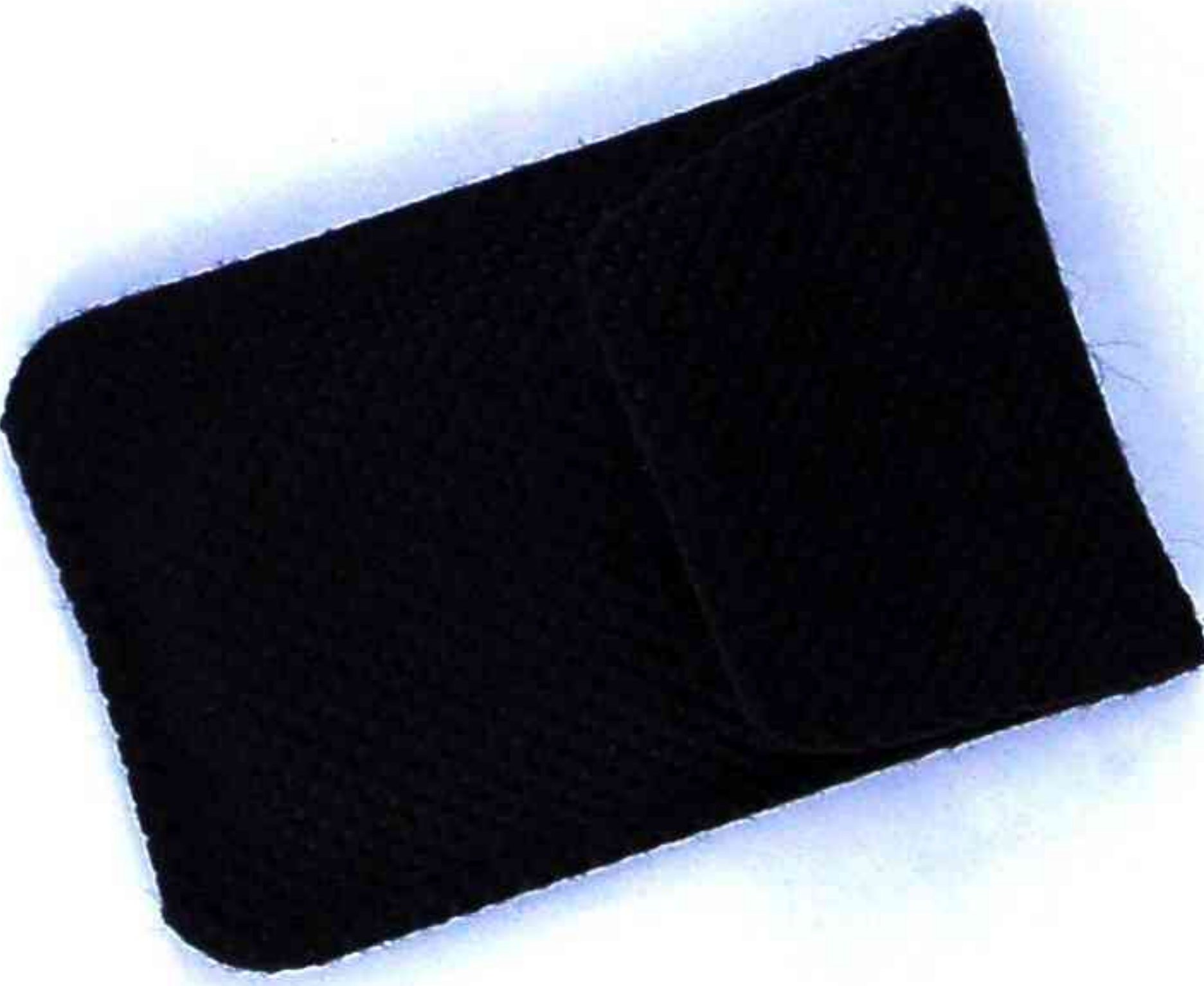
Prakticky se bude práce Výboru soustřeďovat převážně v malých pracovních skupinách, zakládáných ad hoc a orientovaných na jednotlivé konkrétní případy nebo úkoly.

Mluvčím Výboru bude ~~_____~~

~~_____~~ Dr Jiří Hájek, DrSc; za autentické dokumenty Výboru budou zásadně považovány jen ty, které ponесou jeho podpis.

Pevně věříme, že Výbor pro lidská práva si vydobyde svou prací respekt institucí i občanů a že jeho práce přispěje k nápravě poměrů.

Praha, 26. 12. 1976

Prohlášení
(druhá verze)

I.

Dne 13. 10. 1976 byly ve Sbírce zákonů ČSSR /č. 120/ publikovány "Mezinárodní pakt o občanských a politických právech" /dále jen P 1/ a "Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech" /dále jen P 2/, které vstoupily v ČSSR v platnost dnem 23. 3. 1976.

II. ~~I když~~ Nedávné propuštění čtyř politických vězňů, odsouzených v letech 1971 a 1972, lze ~~pejřnat~~ ^{chápat} ~~ně jako~~ ^{cs. vlády} výraz porozumění smyslu uzákoněných paktů a snahy ~~o praktickou aplikaci jejich ustanovení~~ ^{plnění}, přesto zveřejnění ~~těchto paktů~~ ^{to} s novou naléhavostí připomíná, ~~kolik důležitých~~ ^{je} občanských práv platí v naší zemi bohužel zatím ~~stále~~ jen na papíře.

Zcela teoretické je například právo na svobodu projevu, zaručované článkem 19 P 1:

1/ Desítkám tisíc občanů je znemožněno pracovat v jejich oboru jen proto, že zastávají názory odlišné od ~~názorů vlády~~ ^{vládnoucí skupiny}. Jsou přitom často objektem nejrozmanitější diskriminace a šikanování ze strany úřadů i společenských organizací; zbaveni ~~všech~~ ^{jakékoli} možností bránit se, stávají se ~~oběťmi rozsáhlého~~ ^{prakticky} politického apartheidu.

2/ Statisícům dalších občanů není zajištěna "svoboda od strachu" /preambule P 1/, protože jsou nuceni žít v trvalém nebezpečí, že projeví-li své názory, ztratí ~~své~~ pracovní a jiné možnosti, které dosud mají.

3/ V rozporu se článkem 13 P 2, zajišťujícím všem právo na vzdělání, je ~~tisícům~~ ^{desítkám} mladých lidí ~~bráněno~~ ^{bráněno} ve studiu jen pro jejich názory anebo dokonce - což je ~~přizvlášť~~ ^{zvlášť} odsouzené - pro názory jejich rodičů. Bezpočet občanů musí žít ve strachu, že kdyby ~~své názory~~ ^{se} projevíli anebo se ~~zachovali~~ ^{zachovali} v souladu se svým ~~svědomím~~, byli by ~~buď oni~~ ^{buď oni} anebo jejich děti zbaveni práva na vzdělání. ~~Právnické~~

4/ Uplatnění práva "vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu, bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně nebo tiskem" či "prostřednictvím umění" /bod 2. článku 13 P 1/ je stíháno nejen mimosoudně, ale ~~zpravidla~~ i soudně, často pod rouškou kriminálního obvinění /jak o tom svědčí například právě probíhající ~~epuční postihy~~ ^{procesy} mladých ~~huděbníků~~ ^{mužů}/.

5/ Svoboda veřejného projevu je zcela potlačena systémem centrálního ~~politického~~ řízení všech sdělovacích prostředků ~~a všech~~ publikačních a kulturních zařízení. Jakýkoli politický, filozofický či vědecký názor nebo ~~kulturní~~ ^{myšlenky} projev, jen trochu se vymykající úzkému rámci oficiální ~~ideologie~~ ^{ideologie}, nemůže být zveřejněn; je znemožněna veřejná kritika jakýchkoli krizových společenských jevů; zcela vyloučena je možnost veřejné obrany ~~občanů~~ ^{občanů} proti rás-

ným ~~tendenčním~~, ^{nepravdivým} neoprávněným a mnohdy urážlivým nařčením oficiální propagandy /zákonná ochrana proti "útokům na čest a pověst", jednoznačně zaručovaná článkem 17 P 1, v praxi neexistuje/; ^{pravdivé} ~~nepravdivé~~ ^{obvinění} ~~informace~~ sdělovacích prostředků nelze dementovat a bez ^{úspěšně} ~~úspěchu~~ ^{získává} ~~získává~~ i každý pokus ~~občana~~ vymoci nápravu či opravu soudní cestou; v oblasti duchovní a kulturní tvorby je ~~totéž~~ vyloučena ^{obecně} ~~jakákoli~~ diskuse; ~~stovky~~ ^{tisíce lidí} kulturních pracovníků jsou zbaveny jakýchkoli publikačních možností, ať ~~z~~ proto, že jejich tvorba neodpovídá ^(mnohdy myslím?) ~~temu, co je žádáno~~, anebo proto, že před lety legálně zveřejňovali názory, které současná vláda odsuzuje.

6/ Svoboda náboženského vyznání, důrazně zajišťovaná článkem 18 P 1, je systematicky omezována ^(státní kontrolou/církví) ~~státní kontrolou~~, potlačováním výuky náboženství, oklešťováním činnosti kněží /nad nimiž trvale visí hrozba ztráty státního souhlasu s výkonem jejich úřadu/, diskriminací osob, které své náboženské vyznání tak či onak projevují, atd. ~~atd.~~

Významným nástrojem omezení ~~nebo~~ úplného potlačení řady občanských práv je systém byrokratického ^{občanských uskupení} ~~podřízení~~ všech ^{demis} ~~institucí~~ a organizací ve státě aparátům vládnoucí strany, které ^{demis} ~~řídí~~ činnost ~~všech~~ zákonodárných, zastupitelských i výkonných orgánů státní moci, ~~orgánů~~ justice, odborových, zájmových i ~~všech~~ ~~ostatních~~ společenských organizací, jiných politických stran, ^{ale} ~~všech~~ podniků, závodů, ústavů, úřadů i jiných zařízení, přičemž politické direktivy mají ~~v činnosti těchto organizací~~ vždy přednost před jejich ^{zákonem} ~~zákonnými~~ pravomocemi. Dostane-li se organizace nebo občan při výkladu svých práv ^a ~~či~~ povinností do rozporu s ~~politickou~~ direktivou, nemají možnost obrátit se k jakékoli ^{neschopné} ~~instanci~~, ~~která by vzniklý spor nestranně posoudila~~; protože žádná ~~taková~~ ~~instanční~~ neexistuje. Tím vším jsou vážně omezena ~~nejen~~ práva, vyplývající ze článků 21 a 22 P 1 /právo sdružovat se a zákaz jakéhokoli omezení jeho výkonu/, ~~ale~~ i ze článků 25 /ravnost práva podílet se na vedení veřejných věcí/ a 26 /vyloučení diskriminace před zákonem/.

Tato i ~~četná~~ další občanská práva, včetně výslovného zákazu "svévolného zasahování do soukromého života, do rodiny, domova nebo korespondence" /článek 17 P 1/, jsou povážlivě porušována ^{také} ~~tím, že orgány státní bezpečnosti~~ ~~překračují své zákonné pravomoci~~ nejhrůznějšími způsoby, včetně odposlouchávání bytů a telefonů, kontroly korespondence, osobního sledování, domovních prohlídek, ^{bydlování} ~~využívání široké sítě spolupracovníků z řad obyvatelstva~~ /získávaných převážně nepřipustnými hrozbami anebo naopak sliby/ ~~atd.~~ ^{kontroluje} ~~státní~~ ~~sleduje~~ bezpečnost ^{nejen} ~~politické~~ smýšlení občanů, ale kontroluje vlastně ^{každý} ~~všechny~~ jejich projevy, názory i soukromý život. Při uplatňování nezákonných sankcí zasahuje ⁸⁾ ~~přímo~~ do činnosti zaměstnavatelů, inspiruje nebo řídí ~~podobné~~ diskriminační akce úřadů a organizací, ovlivňuje justiční orgány, ba diriguje dokonce i propagandistické kampaně sdělovacích prostředků.

Spolu s ^{ci}justičními orgány porušuje (bezpečnost) i práva stíhaných občanů, zajištěná článkem 14 P 1, jako je například "možnost účasti a výslechu svědků" /bod 3, odstavec e/. ~~Podle článku 12 P 1~~

Obecně je porušován i bod 2 článku 12 P 1, zaručující občanovi právo svobodného opuštění jeho země; ~~x~~ pod záminkou "ochrany národní bezpečnosti" /bod 3/ je ~~toto právo~~ vázáno na nejrozmanitější nepřipustné podmínky. ~~Občan se přitom může odvolat jediné prostřednictvím úřadovny, která jeho žádost zamítla.~~

Někteří občané, - ať už soukromě, na pracovištích anebo veřejně /^{ci}je možno využít je/ ~~je~~ ~~možnost je ovšem jen~~ publikace prostřednictvím zahraničních sdělovacích prostředků/ - na tento stav upozorňují a dožadují se v konkrétních případech nápravy; jejich hlasy však zůstávají většinou bez odezvy anebo se stávají předmětem vyšetřování státní bezpečnosti.

Za dodržování občanských práv v zemi odpovídá samozřejmě především její vláda. Ale nejen ona. ~~Jsem přesvědčeni, že ať je obecná situace pro občana jakkoli neutěšená, přesto mu - zásadně vzato - nikdy nemůže zabránit, aby se určitým sobě dostupným a svému postavení přiměřeným způsobem angažoval za její nápravu. Každý z nás tedy nese jistý díl odpovědnosti za obecné poměry a ~~tedy~~ i za respektování uzákoněných paktů p občanských právech, které ~~ostatně~~ ~~praktického~~ ~~naplňování~~ ~~svých~~ ~~ustanovení~~ ~~zavazují~~ nejen ~~instituce~~, ale i všechny občany.~~ výslovně

Přijetí této spoluodpovědnosti, víra ve smysl občanské angažovanosti a vůle k ní, ~~...~~ i společně pociťovaná potřeba hledat její nové, ~~účinnější a~~ ~~dané~~ ~~situaci~~ ~~adekvátní~~ ~~formy~~ nás přivedly k myšlence vytvořit a uvést v život CHARTU 77, jejíž vznik ~~tímto~~ veřejně oznamujeme. na prahu

CHARTA 77 začíná vědomě působit ~~...~~ roku, který byl OSN prohlášen ~~...~~ rokem práv politických vězňů a v němž má bělehradská konference zkoumat plnění závazků z Helsink.

"CHARTA 77" je volným, neformálním a otevřeným společenstvím lidí různých přesvědčení, různé víry i různých profesí, kteří se chtějí jednotlivě i společně angažovat za respektování občanských a lidských práv v naší zemi i ve světě - těch práv, které ^{každému} člověku přiznává Charta lidských práv, závěrečný dokument helsinské konference a ~~ostatně~~ další mezinárodní dokumenty proti válkám, násilí a sociálnímu i duchovnímu útlaku.

"CHARTA 77" není základnou k ~~žádné~~ opoziční politické činnosti; ~~ale~~ chce ~~pro~~ sloužit obecnému zájmu jako mnohá podobná hnutí občanské iniciativy v různých zemích světa, včetně ~~zemí~~ socialistických. Nechce ~~se~~ bojovat proti státní moci, ale působit ~~spíše~~ jako její partner: upozorňovat ji na ~~různé~~ konkrétní případy porušování lidských práv, připravovat pro ni je-

jejích dokumentaci, navrhnout jejich řešení, předkládat různé občanské návrhy, směřující k prohlubování občanských práv, fungovat jako prostředník v různých krizových situacích, které může bezprávi vyvolat, ~~stá. stá. a/~~ ^{občané}

"CHARTA 77" není uzavřenou organizací, ani veřejnou, ani tajnou; nemá sekretariát, nemá výbor, nemá stanovy a nemá doktrínu ani žádný přijímací řízení: jejím členem, se ~~stává kdokoliv především tím, se~~ ^{muže stát každý} se podílí na její práci nebo ~~tato práce~~ ^{uší} morálně podporuje. Spíše tedy než o organizaci, jde tu prostě o hnutí, ~~kteřé~~ ^{kteřé} Vyrůstá ~~z~~ ^z zázemí rozmanitých přátelských, solidárních nebo pracovních vztahů, které existovaly už dříve, ~~neenaří~~ ^(které se však) tyto vztahy jakkoli institucionalizovat, ale prostě jen o ně svou práci opřít. ^{filuvcia}

Jediným "funkcionářem" "CHARTY 77" je její mluvčí - Dr Jiří Hájek, DrSc., který ji bude plnomocně zastupovat, jak před státními ~~jinými~~ ^{jinými} organizacemi, tak před veřejností, a který bude svým podpisem ~~zaručovat~~ ^{zaručovat} autenticitu jejích dokumentů. ^{Bude mít} V nás signatářích tohoto prohlášení i v dalších občanech, kteří se do naší práce zapojí, ~~bude mít~~ ^{budou} mluvčí "CHARTY 77" své pomocníky, kteří se s ním budou účastnit ~~průběhu~~ ^{průběhu} jednání, ~~pracovat~~ ^{pracovat} na různých dílčích úkolech a především s ním ~~sdílet~~ ^{sdílet} veškerou právní a morální odpovědnost před státem i před veřejností.

Věříme, že působení "CHARTY 77" přispěje k tomu, aby se ČSSR stala zemí, kde budou všichni občané pracovat a žít jako svobodní lidé.

Praha, 27. 12. 1976

3
Da fotočne junska štija, je
neopred dlonko vado stiam?

jiyid femi je Alpinus es. v'gna
audo jim dakeri s plekyt v'p

traca a es. hene je je to,

je mušedj spolupracuj, audo e post
vduite jentit j'atdski stiky

s d'k'insoraj; i ne uot
te v'p'kuge post apartheid

X T. Wood

Dne 13.10. 1976 byly ve Sbírce zákonů ČSSR /č.120/ publikovány Mezinárodní pakt o občanských a politických právech /dále jen Velký pakt/ a Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech /dále Malý pakt/, které vstoupily v ČSSR v platnost dnem 23.3.1976.

Tím se stávají zákonem pro všechny čs. občany, kteří musí naplňovat jejich literu i ducha bez rozdílu, jsou-li ve vedoucích funkcích nebo v opozici. Nedávné - byť, bpužel, zatím jen podmíněné - propuštění ^{některých} politických vězňů, kteří byli odsouzeni v letech 1971-72/?, je dobrým počinem vlády, mají-li být uvedena v život základní ustanovení obou paktů, která u nás dosud platí jen na papíře.

Zcela teoretické je například právo na svobodu projevu, zaručované článkem 19 Velkého paktu:

atd.

II. Skt' haba

III. XX fava

Tato celková situace, stejně jako okolnost, že vstupujeme do roku, kdy má konference v Bělehradě zkoumat plnění závazků z Helsink a který byl OSN prohlášen za rok práv politických vězňů, uvedly v život našiz "Chartu 77", kterou tímto deklaruujeme.

→ "Charta 77" nechce být uzavřenou organizací, ale neformálním společenstvím všech, kteří souhlasí s Chartou lidských práv, závěrečným Dokumentem Helsinské konference a dalšími mezinárodními dokumenty proti válkám, násilí a sociálnímu i duchovnímu útlaku; otvírá se každému občanu bez rozdílu pohlaví, přesvědčení, víry či profese, který se chce legálně angažovat za respektování občanských i lidských práv u nás a ve světě - v duchu dohod, závazků a zákonných ustanovení, které přijaly vláda i Národní shromáždění ČSSR.

Posláním "Charty 77" není konstituovat základnu k jakékoli opoziční politické činnosti, ale výhradně sloužit obecnému zájmu jako mnohé podobné občanské iniciativy v jiných - i socialistických - zemích. Nechce bojovat proti státní moci, ^{naopak} ale působit v ~~konfliktních~~ situacích, vzniklých porušováním občanských svobod a lidských práv, jako její partner, jako prostředník a pomocník, aby se problémy řešily dřív, než přerostou v konflikty.

"Charta 77" není proto koncipována jako organizace, tím méně jako organizace ilegální. ~~Nebude mít~~ ^{není} vedení, sekretariát ani členstvo,

jen svého mluvčího, který bude přijímat podněty z řad občanů a ručit za autenticitu dokumentů, vzniklých z volné výměny názorů na ~~na~~ tu či onu otázku. Tento mluvčí - - bude mít v nás signatářích a dalších občanech pomocníky, kteří jsou ochotni účastnit se spolu s ním potřebných jednání a především nést veškerou právní i morální spoluzodpovědnost před státem i před světem.

Věříme, že existence "Charty 77" přispěje k tomu, aby se ČSSR stala zemí, kde budou všichni občané - bezpartijní, komunisté i věřící - pracovat a žít jako svobodní lidé.

28.12

P r e h l á š e n í

Charty 77

Dne 13.10.1976 byly ve Sbírce zákonů ČSSR /č.120/ publikovány "Mezinárodní pakt o občanských a politických právech" a "Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech", které byly jménem naší republiky podepsány v roce 1968^x a vstoupily u nás v platnost dnem 23.3.1976. Od té doby mají i naši občané právo a náš stát povinnost řídit se jejich ustanoveními. *Tim*

Svobody a práva lidí, jež tyto paktů zaručují, jsou důležitými civilizačními hodnotami, k nimž směřovalo v dějinách úsilí mnoha pokrokových sil, a jejich uzákonění může významně pomoci humánnímu vývoji naší společnosti.

Vítáme proto, že ČSSR k těmto paktům přistoupila.

Jejich zveřejnění nám ale zároveň s novou nářavostí připomíná, kolik základních občanských práv platí v naší zemi - bohužel - zatím jen na papíře.

Zcela iluzorní je například právo na svobodu projevu, zaručované článkem 19 prvního paktu:

Desítkám tisíc občanů je znemožněno pracovat v jejich oboru jen proto, že zastávají názory odlišné od názorů oficiálních. Jsou přitom často objektem nejrozsáhlejší diskriminace a šikanování ze strany úřadů i společenských organizací; zbaveni jakékoli možnosti bránit se, stávají se prakticky obětmi apartheidu.

Statisícům dalších občanů ~~není zajištěna~~ *je odlišná* "svoboda od strachu" /preambule prvního paktu/, protože jsou nuceni žít v trvalém nebezpečí, že projeví-li své názory, ztratí pracovní a jiné možnosti.

V rozporu s článkem 13 druhého paktu, zajišťujícím všem právo na vzdělání, je nečetným mladým lidem bráněno ve studiu jen pro jejich názory anebo dokonce ~~což je svláště odsouzená~~ pro názory jejich rodičů. Bezpočet občanů musí žít ve strachu, že kdyby se projevíli v souladu se svým přesvědčením, mohli by být buď sami anebo jejich děti zbaveni práva na vzdělání.

Uplatnění práva "vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu, bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně nebo tiskem" či "prostřednictvím umění" /bod 2. článku 13 prvního paktu/ je stíháno nejen mimo soudně, ale i součně, často pod rouškou kriminálního obvinění /jak o tom svědčí mimo jiné právě probíhající procesy s mladými hudebníky/.

Svoboda veřejného projevu je potlačena centrálními přízeny všech sdělovacích prostředků i publikačních a kulturních zařízení. *Zadny* Jakýkoli politický, filozofický či vědecký názor nebo umělecký projev, jen trochu se vyskytující úzkou

různí oficiální ideologie či estetiky, nemůže být svezřejněn; je znemožněna veřejná kritika krizových společenských jevů; je vyloučena možnost veřejné obrany proti nepravdivým a urážlivým nařčením oficiální propagandy /zákonná ochrana proti "útokům na čest a pověst", jednoznačně zaručovaná článkem 17 prvního paktu, v praxi neexistuje/; libivá obvinění nelze ^{vyvolávat} ~~vyvolávat~~ a ^{maru} ~~maru~~ je každý pokus ^{dosáhnout} ~~dosáhnout~~ nápravy nebo opravy současnou cestou; v oblasti duchovní a kulturní tvorby je vyloučena otevřená diskuse. Mnoho vědeckých a kulturních pracovníků i jiných občanů je diskriminováno jen proto, že před lety legálně svezřejňovali či otevřeně vyslovovali názory, které současná politická moc odsuzuje.

Svoboda náboženského vyznání, důrazně zajišťovaná článkem 18 prvního paktu, je systematicky omezována mocenskou svůlností: oklešťování činnosti duchovních, nad nimiž trvale visí hrozba ^{odeřeni} ~~odeřeni~~ nebo ztráty státního souhlasu s výkonem jejich funkce; existenční a jinými postihem osob, které své náboženské vyznání ^{plave v} ~~plave v~~ projeví; potlačování výuky náboženství apod. x.

Nástrojem omezení a často i úplně potlačení řady občanských práv je systém faktického podřízení všech institucí a organizací ve státě politickým direktivám aparátu vládnoucí strany a rozhodnutím mocensky vlivných jednotlivců. ~~tyto aparátůch. Obsah, forma ani působení příkazů~~ ^{nejsou} takové ^{je} direktivy a rozhodnutí ^{nejsou} upraveny ani Ústavou ČSSR, ani jinými zákony a právními normami; jsou převážně zúskulisti, často jen ústní, občanům vesměs neznámé a jimi nekontrolovatelné; jejich původci neodsovídají nikomu než sami sobě a své vlastní hierarchii, přitom však rozhodujícím způsobem ovlivňují činnost zákonodárných i výkonných orgánů státní správy, justice, odborových, zájmových i všech ostatních společenských organizací, jiných politických stran, podniků, závodů, ústavů, úřadů, škol a dalších zařízení, přičemž jejich příkazy mají přednost i před zákonem. Dostanou-li se organizace nebo občané při výkladu svých práv a povinností do rozporu s direktivou, nemohou se obrátit k nestranné instanci, protože žádná neexistuje. Tím vším jsou vážně omezena práva, vyplývající z článků 21 a 22 prvního paktu /právo sdružovat se a zákaz jakéhokoli omezení jeho výkonu/ i článků 25 /rovnost práva podílet se na vedení veřejných věcí/ a 26 /vyloučení diskriminace před zákonem/.

Tato ~~další~~ občanská práva, včetně výslovného zákazu "svévolného zasahování do soukromého života, do rodiny, domova nebo korespondence" /článek 17 prvního paktu/, jsou povážlivě narušována také tím, že ^{M)} ~~policejní orgány~~ nejrozumnějšími způsoby kontrolují život občanů, například odposlechem telefonů a bytů, kontrolou pošty, osobním sledováním, domovními prohlídkami, budováním sítě spolupracovníků z řad obyvatelstva /získávaných často

informátory

nepřípustnými hrozbami nebo naopak sliby/ atd. Často přitom zasahuje do rozhodování zaměstnavatelů, inspirovaje diskriminační akce úřadů a organizací, ovlivňuje justiční orgány a řídí i propagačistické kampaně sdělovacích prostředků. Tato činnost není ~~regulována~~ regulována zákony, je ~~prováděna tajně~~ a občan se proti ní nemůže nijak bránit.

porušení vyšetřovací

V případech politicky motivovaného trestního stíhání ~~jeu~~ ~~policejních~~ a justičních orgány ~~porušována~~ práva obviněných a jejich obhajoby, zaručovaná článkem 14 prvního paktu i československými zákony, ~~a to jak v průběhu vyšetřování, tak soudního řízení.~~ Ve věznicích ~~se s~~ takto odsouzenými lidmi zachází způsobem, který porušuje lidskou důstojnost vězňů, ohrožuje jejich zdraví a snaží se je ~~lidsky~~ *morálně* zlomit.

Obecně je porušován i bod 2. článku 12 prvního paktu, zaručující občanu právo svobodně ~~opuštění~~ *opuštění* jeho země; pod záminkou "ochrany národní bezpečnosti" /bod 3./ ~~je~~ *toto právo* ~~všzáno~~ *uvě* na různé nepřipustné podmínky. Svůle je ~~postupováno~~ i při udělování vstupních víz cizím státním příslušníkům, z nichž mnozí nemohou navštívit ČSSR například jen proto, že se pracovní či přátelsky stýkali s osobami a nás diskriminovanými.

Někteří občané - ať už soukromě, na pracovišti nebo veřejně, ~~což je prakticky možné jen prostřednictvím zahraničních sdělovacích prostředků,~~ ~~na~~ ~~upozorňují~~ *upozorňují* a dožadují se v konkrétních případech nápravy; jejich hlasy však zůstávají většinou bez odezvy, anebo se stávají předmětem vyšetřování. ~~bezpečnosti.~~

↓
Odpovědnost za dochránění občanských práv v zemi padá samozřejmě především na politickou a státní moc. Ale nejen na ni. Každý nese svůj díl odpovědnosti za obecné poměry, a tedy i za dochránění uzákoněných paktů, které k tomu ostatně zavazují nejen vlády, ale i všechny občany.

Pocit této spoluodpovědnosti, víra ve smysl občanské angažovanosti a vůle k ní, i společná potřeba hledat její nový a účinnější výraz, přivedly nás k myšlence vytvořit CHARTU 77, jejíž vznik dnes veřejně oznamujeme.

CHARTA 77 je volně, neformální a otevřený ~~společenství~~ *společenství* lidí různých přesvědčení, různé víry i různých profesí, které spojuje vůle jednotlivě i společně se ~~respektováním~~ *respektováním* občanských a lidských práv v naší zemi i ve světě - těch práv, která člověku přiznávají oba uzákoněné mezinárodní pakty, Ženevský akt helsinské konference, četné další mezinárodní dokumenty proti válkám, násilí a sociálnímu i duchovnímu útlaku, a která souhrnně vyjadřuje Všeobecná deklarace lidských ~~právních~~ *právních* DSN.

CHARTA 77 není organizací, ~~státní~~ *není* ~~státní~~ *není* orgány ~~organizace~~ *není* ~~organizace~~ *není* členství. Patří k ní každý, kdo přijímá její myšlenku, účastní se její práce a ~~fakticky i morálně jí podporuje.~~ *není* CHARTA 77 přitom vyrůstá ze zájmů nejrozličnějších přátelských, solidárních nebo pracovních vztahů, které

existovaly už dříve, a chce tyto vztahy upevňovat a rozšiřovat.

CHARTA 77 není ~~základnou~~ ^{Neobce} základnou k opoziční politické činnosti. Chce sloužit obecnému zájmu jako mnohé podobné občanské iniciativy v různých zemích na Západě i Východě. ~~Její úkolem není~~ tedy vytýkat vlastní programy politických či společenských reforem nebo změn, ale vést v oblasti svého působení konstruktivní dialog s politickou a státní mocí, zejména tím, že bude upozorňovat na různé konkrétní případy porušování občanských práv, připravovat jejich dokumentaci, navrhnout řešení, předkládat různé obecnější návrhy, ~~účastnit se~~ ^{účastnit se} ~~prohlášení~~ ^{úvahy} a jejich záruk, působit jako prostředník v případných konfliktních situacích, které může bezprávi vyvolat, atd.

Svým symbolickým jasnem zdůrazňuje CHARTA 77, že vzniká na práhu roku, který ~~se~~ ⁸¹ prohlásila rokem ~~pro~~ ^{pro} politických vězňů a v němž má Leningradská konference zkoumat plnění závazků s Helsink.

Jako signatáři tohoto prohlášení pověřujeme
..... úlohou mluvčích CHARTY 77. Tito mluvčí ji ~~budou~~ ^{už} plnomocně zastupují jak před státními a jinými organizacemi, tak před naší i světovou veřejností, a svými podpisy ~~zaručují~~ ^{zaručují} autenticitu jejích dokumentů. V nás i v dalších občanech, kteří se připojí, budou mít své spolupracovníky, kteří se s nimi zúčastní potřebných jednání, ujmou se důležitých úkolů a budou s nimi sdílet veškerou ~~práci~~ ^{práci} a ~~morální~~ ^{morální} odpovědnost. ~~Prostředím i před státní mocí~~

Věříme, že působení CHARTY 77 přispěje k tomu, aby se ~~Československo~~ ^{Československo} stalo zemí, kde budou všichni občané pracovat a žít jako svobodní lidé.

1.1.1977 P.K